2025/1460

24.7.2025

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS (EL) 2025/1460,

15. juuli 2025,

millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiivi 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel, ([1]) eriti selle artikli 4 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 4. märtsil 2022 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse (EL) 2022/382, ([2]) millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva ümberasustatud isikute massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse.

(2) Kooskõlas direktiivi 2001/55/EÜ artikli 4 lõikega 1 kohaldati ajutist kaitset esialgu ühe aasta jooksul kuni 4. märtsini 2023 ning seejärel pikendati seda automaatselt veel ühe aasta võrra kuni 4. märtsini 2024.

(3) 19. oktoobril 2023 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse (EL) 2023/2409, ([3]) millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset kuni 4. märtsini 2025. 11. juunil 2024 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse (EL) 2024/1836, ([4]) millega pikendatakse ajutist kaitset kuni 4. märtsini 2026.

(4) Kuna isik saab ajutise kaitsega seotud õigusi kasutada korraga ainult ühes liikmesriigis, siis selle põhimõtte järgimise tagamiseks ja vältimaks mitmekordset registreerimist ajutise kaitse saajana, peaksid liikmesriigid keelduma direktiivi 2001/55/EÜ artikli 8 lõike 1 alusel esitatud elamisloataotlusest, kui on ilmne, et asjaomane isik on juba saanud sellel alusel elamisloa teises liikmesriigis. See oleks kooskõlas Euroopa Kohtu 27. veebruari 2025. aasta otsusega kohtuasjas C-753/23, ([5]) eriti selle punktiga 30.

(5) Direktiivi 2001/55/EÜ kohase ajutise kaitse aktiveerimisel leppisid liikmesriigid 4. märtsil 2022 tehtud avalduses ühehäälselt kokku, et nad ei kohalda kõnealuse direktiivi artiklit 11 isikute suhtes, kes saavad asjaomases liikmesriigis rakendusotsuse (EL) 2022/382 kohaselt ajutist kaitset ja liiguvad ilma loata teise liikmesriiki, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid lepivad kahepoolselt kokku teisiti.

(6) Sellises üldises kontekstis ei tohiks midagi tõlgendada nii, et see tähendaks liikmesriigile kohustust väljastada ajutise kaitse eesmärgil elamisluba isikule, kes on saanud ajutise kaitse eesmärgil elamisloa teises liikmesriigis.

([1]) EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj.
([2]) Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).
([3]) Nõukogu 19. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus (EL) 2023/2409, millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset (ELT L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).
([4]) Nõukogu 25. juuni 2024. aasta rakendusotsus (EL) 2024/1836, millega pikendatakse rakendusotsusega (EL) 2022/382 kehtestatud ajutist kaitset (ELT L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).
([5]) Euroopa Kohtu 27. veebruari 2025. aasta otsus kohtuasjas, *A. N.* vs *Ministerstvo vnitra*, C-753/23, ECLI:EU:C:2025:133.

(7) Selleks et tagada operatiiveesmärkidel ajakohastatud ülevaade olukorrast, peaksid liikmesriigid elamislubade väljastamise sidusaks haldamiseks ja järelevalveks üles laadima ajutise kaitse registreerimise platvormile korrapäraselt täpsed ja ajakohased andmed, sealhulgas andmed mitteaktiivsete registreerimiste kohta.

(8) Praegu on liidus antud ajutine kaitse ligi 4,3 miljonile ümberasustatud isikule. Ajutise kaitse saajatena registreeritud inimeste koguarv on püsinud stabiilselt umbes 4,3 miljoni juures ja on pidevalt kasvanud ning vaid üksikud inimesed on teatanud, et pöörduvad alaliselt Ukrainasse tagasi. Olukord Ukrainas ei võimalda enamikul ümberasustatud isikutel turvaliselt ja püsivalt kodumaale naasta. Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni hinnangul oli Ukrainas 2025. aasta aprilli seisuga 3 757 000 riigisisest ümberasustatud isikut, kellest 66 % on pidanud kodupaigast lahkuma üle kahe aasta ja 79 % üle aasta tagasi. Üle kahe aasta tagasi kodupaigast lahkuma pidanud riigisiseste ümberasustatud isikute osakaal oli suurim riigi lääneosas elanud riigisiseste ümberasustatud isikute hulgas (78 %). ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo hinnangul vajab Ukrainas 2025. aastal kiiresti humanitaarabi üle 12,7 miljoni inimese.

(9) Lisaks ei saa välistada, et liitu saabub edaspidi taas korraga suur hulk inimesi, mis on tingitud keerulistest humanitaartingimustest, suuremast heitlikkusest ja ebakindlast olukorrast Ukrainas Venemaa agressioonisõja, sealhulgas kogu riigis tsiviilelanike vastu toime pandavate üha intensiivsemate korduvate õhurünnakute tõttu. On risk, et olukord eskaleerub. Lisaks kui ajutise kaitse saanud isikute ajutine kaitse peatselt lõpeks ja nad taotleksid kõik korraga rahvusvahelist kaitset, on oht, et riikide varjupaigasüsteemid ei toimi tõhusalt.

(10) Kuna ajutist kaitset saavate ümberasustatud isikute suur arv liidus ei vähene tõenäoliselt seni, kuni sõda Ukraina vastu jätkub, on ajutise kaitse pikendamine vajalik, et võtta arvesse nende isikute olukorda, kes saavad praegu liidus ajutist kaitset või vajavad seda alates 5. märtsist 2026, sest sellega nähakse ette viivitamatu kaitse, antakse ühetaolised õigused ja vähendatakse formaalsused miinimumini ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral. Ajutise kaitse pikendamine peaks aitama ka tagada, et liikmesriikide varjupaigasüsteeme ei koormata üle oluliselt suurema hulga rahvusvahelise kaitse taotlustega, mida võivad esitada isikud, kes saavad ajutist kaitset ajavahemikul kuni 4. märtsini 2026, juhul kui nende ajutine kaitse pärast seda kuupäeva lõpeb, või Ukrainas toimuva sõja eest põgenevad inimesed, kes saabuvad liitu ajavahemikul 5. märtsist 2026 kuni 4. märtsini 2027.

(11) Võttes arvesse, et ajutise kaitse põhjused püsivad, tuleks rakendusotsuses (EL) 2022/382 osutatud ümberasustatud isikute kategooriate ajutist kaitset sellest tulenevalt pikendada 4. märtsini 2027.

(12) Käesolevas otsuses austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid.

(13) Nõukogu kinnitab taas võetud kohustust toetada Ukrainat ja selle rahvast nii kaua, kui vaja, samuti oma toetust igakülgsele, õiglasele ja püsivale rahule vastavalt ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtetele, ning püsiva relvarahu korral on nõukogu valmis tegutsema kooskõlas direktiivi 2001/55/EÜ artikli 6 lõike 1 punktiga b.

(14) Direktiiv 2001/55/EÜ on Iirimaale siduv ning seepärast osaleb ta käesoleva rakendusotsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.

(15) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva rakendusotsuse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsuse (EL) 2022/382 artiklis 2 osutatud Ukrainast ümber asustatud isikutele antud ajutist kaitset, mida on pikendatud rakendusotsustega (EL) 2023/2409 ja (EL) 2024/1836, pikendatakse veel ühe aasta võrra kuni 4. märtsini 2027.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Brüssel, 15. juuli 2025

Nõukogu nimel
eesistuja
K. KALLAS